
Granskningsrapport

*Inger Andersson
Johanna Ihme
Daniel Johansson
Oktober 2014*

Granskning av delårsrapport 2014

Marks kommun

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande bedömning	1
2	Inledning	3
2.1	Bakgrund	3
2.2	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	3
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Metod	4
3	Granskningsresultat	5
3.1	Förvaltningsberättelsens innehåll och struktur	5
3.1.1	Finansiell analys	5
3.1.2	Investeringsredovisning	5
3.1.3	Driftredovisning inklusive prognos	6
3.1.4	God ekonomisk hushållning	7
3.1.4.1	Mål för verksamheten	7
3.1.4.2	Finansiella mål	8
3.2	Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	9
3.3	Resultaträkning	9
3.4	Marks kommuns resultat och prognos	10
3.5	Balansräkning	11
3.6	Kassaflödesanalys	11
3.7	Sammanställd redovisning	11

1 Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens delårsrapport för perioden 2014-01-01 – 2014-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2014.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som kommunfullmäktige fastställt. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas.

Utifrån genomförd granskning gör vi följande bedömning av kommunens delårsrapport:

- Balanskravet bedöms att uppfyllas 2014.
- Det finns förutsättningar för att två – av kommunfullmäktige – fastställda finansiella mål kommer att uppnås för det enskilda året 2014. Under aktuell fyraårsperiod finns förutsättningar för att samtliga tre finansiella mål uppnås.
- Det är oklart i vad mån de – av kommunfullmäktige – fastställda verksamhetsmålen (strategiska målen) kommer att uppnås 2014.
- Delårsrapporten är i allt väsentligt upprättad enligt lagens krav och god redovisningssed i övrigt.

Balanskrav

Delårsresultatet t.o.m. augusti månad uppgår till 86,8 mnkr att jämföra med 88,7 mnkr vid motsvarande period föregående år. Prognostiserat resultat för 2014 är beräknat till 31,8 mnkr. Vid avstämning mot balanskravet skall realisationsvinster om 1,3 mnkr exkluderas. Det finns inte något underskott från tidigare år att täcka in. Avstämningen gentemot lagstadgat balanskrav uppgår således till 30,5 mnkr vid årets slut.

Finansiella mål

Kommunfullmäktige har fastställt tre finansiella målsättningar som anger ambitionsnivån vad gäller den ekonomiska utvecklingen (snitt över fyraårsperiod). Kommunens finansiella mål är

- Resultatet ska uppgå till minst 1 % av skatteintäkter, utjämning och finansnetto.
- Investeringar ska finansieras med summan av resultat och avskrivningar
- Skattesatsen ska vara oförändrad.

För det enskilda året 2014 finns förutsättningar för att två mål kommer att uppnås. Sker investeringar i den omfattning som prognostiseras beräknas inte självfinansiering ske.

Vi bedömer att det under aktuell fyraårsperiod finns förutsättningar för att samtliga tre finansiella mål uppnås.

Verksamhetsmål

För Kommunfullmäktiges samtliga fyra strategiska verksamhetsmål (varav de tre förstnämnda med medborgarperspektiv):

- Hållbara förutsättningar för boende och företagsamhet
- Goda uppväxtvillkor för barn och ungdomar
- Trygghet vid behov av omsorg och stöd i vardagen
- Hållbar personalförsörjning

anges sammanfattningsvis att det är svårt att göra en bedömning avseende hur väl målen kommer att vara uppfyllda vid årets slut.

En närmare granskning visar att av kommunens totalt 16 olika framgångsfaktorer så prognostiseras att tre d. v. s. knappt 19 %, framgångsfaktorer som uppfattas att uppnås under året. Fyra (25 %) delvis och två faktorer (avser *Genomsnittlig väntetid för att få plats i äldreboende från ansökan till erbjudande om plats samt Andel LSS-beslut som verkställts inom 3 månader*) beräknas att inte uppnås. För resterande sju framgångsfaktorer (närmare 44 %) anges att de inte kunnat bedömas. Orsak är företrädesvis att medborgarundersökning av SCB (Statistiska Centralbyrån) inte genomförs förrän hösten 2014.

Med utgångspunkt avseende vad som framgår i delårsrapporten har vi inget att erinra mot Kommunstyrelsens bedömning. För att utveckla arbetet med verksamhetsmässiga mål, rekommenderar vi att det sker en tydligare koppling mellan resursåtgång, prestation, resultat och effekter. Med tanke på att målen avser en planperiod om fyra år ser vi det som värdefullt att utveckling avseende måluppfyllelsegraden kommenteras.

Rättvisande räkenskaper

Vi bedömer att delårsrapporten i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad i enlighet med god redovisningssed. Vi bedömer att Marks kommun i allt väsentligt följer vad som anges i Kommunal redovisningslag (KRL) och Rådet för kommunal redovisning (RKR´s) rekommendationer som gäller beträffande tillämpade redovisningsprinciper och i övrigt kan betraktas som god redovisningssed (gällande praxis).

2 Inledning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens delårsrapport för perioden 2014-01-01 – 2014-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2014.

2.1 Bakgrund

Kommuner är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början.

KL 9 kap 9 a §

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

2.2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor.

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Granskningen är översiktlig och omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma.

2.3 Revisionskriterier

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning

- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation, RKR 22, samt god redovisningssed i övrigt.
- Fullmäktigebeslut avseende god ekonomisk hushållning.

2.4 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av relevanta dokument
- Översiktlig granskning och analys av det siffermässiga bokslutet per 2014-08-31 samt resultatprognos för året
- Översiktlig analys av verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen

Granskningen är inte lika omfattande som granskningen av årsredovisningen utan mer översiktlig. Granskningen är dessutom mer inriktad på analytisk granskning än på substansgranskning.

Vår granskning är i huvudsak baserad på utkast till delårsrapport oss tillhanda 23 september 2014.

Rapporten är faktagranskad av personal på kommunledningskontoret.

3 Granskningsresultat

3.1 Förvaltningsberättelsens innehåll och struktur

I RKR 22 anges att förvaltningsrapporten ska innehålla

- händelser av väsentlig betydelse som inträffat under eller efter delårsperiodens slut
- förväntad utveckling avseende ekonomi och verksamhet
- en samlad investeringsredovisning
- redovisning avseende hur helårsprognosen förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten
- en samlad bedömning om huruvida målen för god ekonomisk hushållning kommer att kunna uppnås
- en bedömning av balanskravsresultat utifrån helårsprognos
- upplysningar om hur den kommunala koncernen definieras och vilka juridiska personer den består av m. m.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller ovanstående punkter.

Nedan kommenteras några delar närmare.

3.1.1 Finansiell analys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den ekonomiska översikten ger en god bild av Marks kommuns finansiella ställning, resultat och utveckling. Olika nyckeltal och ekonomiska begrepp redovisas på ett informativt och lättillgängligt sätt.

3.1.2 Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget. En avstämning gentemot grundbokföringen har gjorts på totalnivå. Av kommunens budgeterade 179,5 mnkr har 51,4 mnkr förbrukats. Prognosen för helår lyder på 116,6 mnkr.

Teknik- och servicenämnden har utnyttjat 42,6 mnkr av budgeterade 155,9 mnkr och prognostiserar att investera för totalt 101,7 mnkr under 2014. Det betyder att under årets resterande fyra månader beräknar nämnden göra investeringar om närmare 60 mnkr.

3.1.3 Driftredovisning inklusive prognos

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget. En avstämning gentemot grundbokföringen har gjorts på nämnds nivå.

Nedan följer en sammanställning avseende delårsutfall, prognos upprättad efter april respektive augusti månad samt budget och avvikelse. Budgetavvikelse (*kursiv stil - gråskuggad*) utgörs av skillnaden mellan aktuell budget och lämnad prognos.

Driftredovisning per nämnd, mnkr	Utfall jan-aug	Prognos april	Avvikelse April	Prognos aug	Reviderad budget	Budgetavvikelse
Fullmäktige, partistöd, revisionen	2,6	5,0	0,0	4,9	5,0	0,1
Kommunstyrelsen*	61,0	105,0	2,0	107,1	111,0	3,9
Barn- och utbildningsnämnden	477,8	731,0	0,0	731,0	731,0	0,0
Kultur- och fritidsnämnden**	46,1	69,3	0,5	69,0	70,4	1,4
Miljönämnden	4,7	7,3	0,0	7,3	7,3	0,0
Plan och byggnadsnämnden	5,2	9,4	0,0	9,2	9,4	0,2
Samrehabsnämnden	15,0	24,9	0,0	24,7	24,9	0,2
Socialnämnden	445,5	681,0	0,0	672,0	681,0	9,0
Teknik- och servicenämnden	21,5	45,5	-0,5	45,0	45,0	0,0
Valnämnden	0,1	2,0	0,0	1,5	2,0	0,5
Överförmyndarnämnden	1,8	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0
Summa nämnderna	1081,3	1682,9	2,0	1674,2	1689,5	15,3

* höjning med 4,1 mnkr i budgetram sedan aprilprognos

** höjning med 0,5 mnkr i budgetram sedan aprilprognos

Efter april månad prognostiserades ett sammanlagt överskott om netto 2 mnkr. Detta kan i princip i sin helhet tillskrivas Kommunstyrelsen, som beräknade överskott på fastighetsförsäljningar.

Efter augusti månad prognostiseras ett sammanlagt överskott om 15,3 mnkr. Noterbart är att såväl Kommunstyrelsen som Kultur- och fritidsnämnden sedan aprilprognosen erhållit 4,1 respektive 0,5 mnkr avseende disposition av tidigare överskott.

Sedan föregående prognos anger Kommunstyrelsen att personalbudgeten ger ett överskott om 3,2 mnkr till följd av tjänstledigheter och vakanser.

Socialnämnden har gått från ett 0-resultat till ett beräknat överskott om 9 mnkr. Det ska uppmärksammas att 2 mnkr utgörs av intäkter avseende 2013. Personalkostnader beräknas ge ett överskott om 11 mnkr. Orsak är bland annat att nya verksamheter inte startat i den omfattning som budgeterats.

Samtliga övriga nämnder prognostiserar ett mindre överskott alternativt ett 0-resulat.

Vi uppfattar en fortsatt förbättrad stabilitet i den ekonomiska uppföljningen.

3.1.4 God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har november 2009, § 167, beslutat om vision och mål för Marks kommun. Dokumentet står som grund för mål- och resultatplan 2014-2017. För att nå det övergripande målet finns fem strategiska mål. För vart och ett av dess finns ett antal framgångsfaktorer, vilka mäts med indikatorer/ nyckeltal.

3.1.4.1 Mål för verksamheten

Fyra av fullmäktiges mål kan ses som god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv (varav de tre förstnämnda med medborgarperspektiv):

- Hållbara förutsättningar för boende och företagsamhet
- Goda uppväxtvillkor för barn och ungdomar
- Trygghet vid behov av omsorg och stöd i vardagen
- Hållbar personalförsörjning

För vart och ett av dessa finns ett antal indikatorer/framgångsfaktorer, vilka mäts med olika nyckeltal - finns angivet såväl mål som prognos för vart och ett av dem.

Bedömning och iakttagelser

Nedan har vi gjort en sammanställning avseende uppföljning av indikatorer för respektive strategiskt mål.

Målområde	Uppfylls	Uppfylls delvis	Uppfylls ej	Ej mätbart	Summa
Hållbara förutsättningar för boende och företagsamhet	1	0	0	6	7
Goda uppväxtvillkor för barn och ungdomar	1	3	0	0	4
Trygghet vid behov av omsorg och stöd i vardagen	1	0	2	0	3
Hållbar personalförsörjning	0	1	0	1	2
Totalt	3	4	2	7	16

Som synes är det endast tre d. v. s. knappt 19 %, framgångsfaktorer som uppfattas att uppnås under året. Fyra (25 %) delvis och två faktorer (avser *Genomsnittlig väntetid för att få plats i äldreboende från ansökan till erbjudande om plats* samt *Andel LSS-beslut som verkstälts inom 3 månader*) beräknas att inte uppnås. För resterande sju framgångsfaktorer (närmare 44 %) anges att de inte kunnat bedömas. Orsak är företrädesvis att medborgarundersökning av SCB (Statistiska Centralbyrån) inte genomförs förrän hösten 2014.

Med utgångspunkt avseende vad som framgår i delårsrapporten har vi inget att erinra mot Kommunstyrelsens bedömning. För att utveckla arbetet med

verksamhetsmässiga mål, rekommenderar vi att det sker en tydligare koppling mellan resursåtgång, prestation, resultat och effekter. Med tanke på att målen avser en planperiod om fyra år ser vi det som värdefullt att utveckling avseende måluppfyllelsegraden kommenteras.

Förutom de strategiska målen finns ett antal grunduppdrag för de olika huvudverksamheterna. Här görs bedömningen att de flesta av grunduppdragen kommer att uppfyllas i hög grad. För uppdragen Gator, Lokalförsörjning, Vågar, parker samt Vatten och avloppsförsörjning anges en bedömning om delvis uppfyllt

3.1.4.2 Finansiella mål

I delårsrapporten görs en avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts av fullmäktige i mål och resultatplan 2014-2017.

Finansiella mål, fastställda av fullmäktige i mål- och resultatplan 2014-2017	Prognos 2014	Måluppfyllelse Kommunstyrelsens bedömning
Resultatet ska uppgå till minst 1 % av skatteintäkter, utjämning och finansnetto.	Skatter, utjämningsbidrag och finansnetto uppgår till 1 714,8 mnkr i prognos för helår. 1 % kräver ett resultat om närmare 17 mnkr. Prognostiserat resultat uppgår till 31,8 mnkr, d.v.s. 1,85 %.	Prognosen pekar på att målet kommer att uppnås.
	För perioden 2011-2014 uppgår resultatet till 2,93 d.v.s. närmare 3 %.	
Investeringsvolymen ska vara lägre än summan av resultat och avskrivningar.	Årets investeringar beräknas till 116,6 mnkr. Avskrivningarna beräknas till 56 mnkr och årets resultat till 31,8 mnkr, d.v.s. ett totalt utrymme om 87,8 mnkr.	Prognosen pekar på att målet inte kommer att uppnås för 2014, men väl för senaste fyraårsperioden 2011-2014.
Skattesatsen ska vara oförändrad	Skattesatsen är oförändrad.	Målet uppnås. Skattesatsen är oförändrad.

Bedömning och iakttagelser

För det enskilda året 2014 uppnås inte investeringsmålet. Ses målen över en fyraårsperiod 2011-2014 finns förutsättningar för att samtliga finansiella mål uppnås.

3.2 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Bedömning och iakttagelser

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – augusti, vilket är i överensstämmelse med KRL där det sägs att delårsrapporten ska omfatta minst sex och högst åtta månader.

I syfte att redovisa en så aktuell rapport som möjligt bör Kommunstyrelsen snarast ta ställning till upprättad delårsrapport för att därefter förelägga den för fullmäktige.

Delårsrapporten behandlas av Kommunstyrelsen den 8 oktober och kommer att redovisas för Kommunfullmäktige den 30 oktober 2014. Redovisningen till Kommunfullmäktige infaller inom den tvåmånadersperiod som kan anses som god redovisningssed.

Arbetet med delårsrapporten skall fullgöras i enlighet med god redovisningssed. Detta innebär bland annat att olika redovisningsprinciper måste beaktas vid upprättandet. Upplýsning om avvikelser från god redovisningssed samt skälen för avvikelser skall anges.

Under rubriken "Redovisningsprinciper" uppges att Marks kommun i allt väsentligt följer KRL och tillämpar de rekommendationer som lämnas av RKR. Några förtydligande görs.

Vi bedömer att kommunen till övervägande del följer vad som anges i KRL samt vad som i övrigt kan betraktas som god redovisningssed. Redovisningsprinciperna kan lämpligen kompletteras med hur periodisering skett exempelvis vid årsavgifter, interkommunala ersättningar, statsbidrag

I vår översiktliga granskning har det inte framkommit några omständigheter som tyder på att kommunens delårsrapport inte är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt.

3.3 Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi har noterat att resultaträkningens uppställning är i enlighet med KRL 5:1. En avstämning avseende delårsbokslutets resultat har gjorts gentemot grundbokföringen.

Vi har granskat ett urval av de periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten och konstaterar att väsentliga poster har periodiserats korrekt.

Beträffande några väsentliga poster kan noteras att:

- I delårsbokslutets skatteintäkter ingår preliminär slutlig avräkning för 2013 (-282 kr/invånare) samt beräknad slutavräkning för 2014 (158 kr invånare). Uppgifterna är hämtade från Sveriges Kommuner och Landstings cirkulär

14:32 augusti månad. Slutavräkning för 2013 har korrekt i sin helhet (-9,5 mnkr) bokförts på delårsbokslutets resultat. 2014 års beräknade avräkning har korrekt bokförts med 8/12 (2,3 mnkr).

- För pensionskostnad-/avsättning har ny uppgift från Skandia tagits fram. Avsättning inklusive löneskatt uppgår till närmare 39 mnkr..
- För semesterlöneskulden har ny beräkning från lönesystemet tagits fram. Enligt uppgift skall all beviljad semester fram t .o. m. 31 augusti vara inkluderad. 51,7 mnkr jämfört med årsbokslut 78,9 mnkr.

3.4 Marks kommuns resultat och prognos

I nedanstående tabell redovisas utfallet för de första åtta månaderna 2014, prognos för utfallet för året – såväl från april som augusti – samt avvikelsen mot budget vid respektive prognostillfälle (gråskuggat).

Resultaträkning (belopp i mnkr)	Utfall delår	Prognos april	Budget-	Prognos augusti	Budget	Budget-
			avvikelse april			avvikelse delår
Verksamhetens nettokostnader (exklusive avskrivningar)	-1 025,3	-1 646,0	4,8	-1 635,0	-1 650,8	15,8
Avskrivningar	-37,3	-58,0	1,0	-56,0	-59,0	3,0
Verksamhetens nettokostnader	- 1 062,6	- 1 704,0	5,8	- 1 691,0	- 1 709,8	18,8
Skatteintäkter	859,2	1 288,1	6,4	1 289,4	1 281,7	7,7
Generella statsbidr o utjämning	283,9	425,4	-2,9	425,4	428,3	-2,9
Finansiella intäkter	6,9	9,6	-0,4	9,1	10,0	-0,9
Finansiella kostnader	-0,7	-1,2	-0,4	-1,1	-0,8	-0,3
Årets resultat	86,7	17,9	8,5	31,8	9,4	22,4

Prognosen för helåret pekar på ett positivt resultat om 31,8 vilket är 22,4 mnkr, högre än budgeterat. Orsak till överskottet är företrädesvis nämndernas prognostiserade överskott. Kommunen har erhållit försäkringsersättning om 5,2 mnkr (ersättning för Vävarevallen). Posten fanns med redan i aprilprognosen, men har "ätits upp" av att kommunen tvingats infria borgensätagnade för Riskbyggens kooperativa hyresrättsförening Malmsäter. I dagsläget gör kommunen en bedömning om att det rör sig om 6,1 mnkr efter reglering av regressfordran mot gäldenären.

Även ökade skatteintäkter för 2014 påverkar resultatet positivt. Finansnetto är dock negativt gentemot budget.

3.5 Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Balansräkningens uppställning är i enlighet med KRL 5:2. En översiktlig avstämning avseende delårsbokslutets uppgifter har gjorts gentemot grundbokföringen.

3.6 Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Kassaflödesanalysen är upprättad i enlighet med god redovisningssed. En översiktlig avstämning avseende delårsbokslutets uppgifter har gjorts gentemot grundbokföringen.

3.7 Sammanställd redovisning

Bedömning och iakttagelser.

Vi bedömer att uppgifterna i koncernenheternas resultat- och balansräkningar har överförts korrekt till koncernredovisningen, samt att elimineringar har skett av interna poster och att konsolidering enligt klyvningsmetoden har tillämpats.

En översiktlig granskning visar att gjorda elimineringar överensstämmer med bolagens redovisningar.

2014-10-06

Inger Andersson
Projektledare

Fredrik Carlsson
Uppdragsledare